

BARNKONVENTIONEN

– FÖRSKOLLÄRARES ARBETE OCH METODER

Grundnivå
Pedagogiskt arbete

Emma Johansson
Felicia Zacryander

2021-FÖRSK-G43

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Förskolläraryrket 210hp.

Svensk titel: Barnkonventionen- Förskollärares arbete och metoder.

Engelsk titel: The Convention on the Rights of the Child- Preschool teacher's work and methods.

Utgivningsår: 2021

Författare: Emma Johansson & Felicia Zacryander

Handledare: Susanne Björkdahl

Examinator: Anita Eriksson

Nyckelord: Barnkonventionen, Diskriminering, Förskola, Yttrandefrihet, Delaktighet och Informationskrav.

Sammanfattning

Sedan 1 Januari 2020 har FN:s Barnkonvention gått från en rekommendation till en Svensk lag som alla förskolor ska sträva efter att arbeta med. I Läroplanen för förskolan (Lpfö18 2018, s.5) framhävs att Barnkonventionen ska implementeras i förskolans verksamhet och eftersträvas. Quennerstedt, Thelander och Hägglund (2020, s.109) beskriver att forskare har identifierat lärare som den viktigaste bidragande faktorn för att barnen i skolor och förskolor ska göras medvetna om sina rättigheter. Därav är denna studie betydelsefull, både för vår kommande profetior och även yrkesgruppen i övrigt, då forskningen är knapphändig.

Syftet med examensarbetet är att undersöka hur förskollärare arbetar med och lär ut om Barnkonventionen i verksamheten. Utifrån syftet tar undersökningen stöd av följande frågeställningar: "Hur gör förskolläraren barnen medvetna om Barnkonventionen?", "Hur lyfter förskolläraren barns delaktighet och lika värde?" och "Har förskollärarna sett någon förändring i verksamheten sedan Barnkonventionen blev lag?".

Studien vilar på en kvalitativ metod och datan har samlats in med hjälp av self report. Self report (Vilket) är en metod där öppna frågor i ett form av frågeformulär skickas till respondenterna, för att få deras egna tankar och åsikter utan påverkan från forskarna. Vi valde att rikta vår self report till förskollärarna, då det är en del av deras uppdrag att informera och lära ut om barnkonvention. Vid genomförandet av studien valdes artiklarna 2, 12, 23, och 42 ut från barnkonventionen. Dessa artiklar valdes ut då vi ansåg att de var intressanta utifrån vår profession, samt att vi skulle kunna formulera bra self report frågor utifrån artiklarna och möjligtvis få intressanta svar. Sammanlagt har 9 förskollärare deltagit i studien. Analyseringen av de insamlade materialet har skett genom Davidssons analysmodell.

Studiens resultat är uppdelat i en relativ och en generell struktur. I den relativa strukturen beskrivs varje enskild respondent åsikter och tankar utifrån våra frågeställningar, i separata stycken. I den generella strukturen beskrivs alla respondenternas svar utifrån likheter och skillnader gällande våra self report frågor. I resultatdiskussionen framkommer det att förskollärarna lär ut Barnkonventionen på olika sätt, utifrån deras egna erfarenheter. Vi kan se att det finns en medvetenhet hos förskollärarna, dock att en djupare kunskap och vidareutbildning inom ämnet är svårare att se.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	- 4 -
2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	- 4 -
3 BAKGRUND	- 5 -
3.1 Barnkonventionen	- 5 -
3.1.1 Artikel 2 & 23	- 5 -
3.1.2 Artikel 12 & 13	- 6 -
3.1.3 Artikel 42.....	- 7 -
3.2 Pedagogers ansvar att följa, informera och lära ut?	- 7 -
3.2.1 Barnsyn.....	- 7 -
3.2.2 Ett politiskt eller lärarlett dokument?	- 8 -
4 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	- 9 -
4.1 Sociokulturell teori.....	- 9 -
5 METOD	- 10 -
5.1 Kvalitativ metod.....	- 10 -
5.2 Urval.....	- 11 -
5.3 Genomförande.....	- 11 -
5.3.1 Forskningsetiska ställningstaganden	- 12 -
5.3.2 Studiens trovärdighet.....	- 13 -
5.4 Analys och bearbetning.....	- 14 -
6 RESULTAT.....	- 14 -
6.1 Relativ struktur.....	- 14 -
6.1.1 Susanne.....	- 14 -
6.1.2 Agneta	- 15 -
6.1.3 Camilla	- 15 -
6.1.4 Karin.....	- 16 -
6.1.5 Anita.....	- 17 -
6.1.6 Selma.....	- 17 -
6.1.7 Jessica.....	- 18 -
6.1.8 Helen och Anna-Lena.....	- 18 -
6.2 Generell struktur.....	- 19 -
6.2.1 Alla barns lika värde och rätten att inte bli diskriminerad.....	- 19 -
6.2.2 Barns delaktighet och yttrandefrihet.....	- 19 -
6.2.3 Hur förskollärare uppmärksammar Barnkonventionen.	- 20 -
6.2.4 Har förskollärarna sett en förändring sedan Barnkonventionen blev lagstadgad 2020?.....	- 20 -
7 DISKUSSION.....	- 20 -

7.1 Resultatdiskussion	- 21 -
7.1.1 Hur gör förskolläraren barnen medvetna om Barnkonventionen?.....	- 21 -
7.1.2 Hur lyfter förskolläraren barns delaktighet och lika värde?	- 22 -
7.1.3 Har förskollärarna sett någon förändring i verksamheten sedan Barnkonventionen blev lag?.....	- 23 -
7.1.4 Analys utifrån den sociokulturella teori	- 23 -
7.2 Metoddiskussion	- 24 -
8 DIDAKTISKA KONSEKVENSER	- 25 -
9 REFERENSER	- 26 -
10 BILAGOR	- 28 -
10.1 Missivbrev	- 28 -
10.2 Samtyckesblankett	- 29 -
10.3 Self-report	- 31 -

1 INLEDNING

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

(Lpfö18 2018, s.5)

Det inledande citatet visar på vikten att skapa en verksamhet som lyfter och följer barnen. Det visar även på vikten av att pedagogerna i förskolan ska höja barnen och hjälpa deras röster att bli hörda i verksamheten. Förskollärarna ska lägga lika mycket vikt på att lyfta Barnkonventionen som de gör med de övriga styrdokument. Genom att ta inspiration och ställning till de artiklar som står i Barnkonventionen kommer förskolan aktivt arbeta med det och utveckla barnen till demokratiska medborgare.

I vårt examensarbete har vi valt att utföra en studie kring förskollärarnas arbete om Barnkonventionen i verksamheten. Detta ämne ansågs intressant att undersöka då barns rättigheter och barns vetskap om sina rättigheter är en viktig del i att forma barn till empatiska och demokratiska medborgare. Vi upplevde under våra VFU (verksamhetsförlagd utbildning) att Barnkonventionen inte uppmärksammas och diskuteras som vi anser den borde med tanke på att den blev lag den 1 Januari 2020. Quennerstedt, Thelander och Hägglund (2020, s.109) lyfter fram att forskare har identifierat lärare som den viktigaste bidragande faktorn för att barnen i skolor och förskolor ska göras medvetna om sina rättigheter. Vi valde därför att undersöka hur förskollärare faktiskt arbetar med lagen och hur den speglas i verksamheten.

2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet med examensarbetet är att undersöka hur förskollärare arbetar med och lär ut om Barnkonventionen i verksamheten.

De frågeställningar som används i studien är:

- Hur gör förskolläraren barnen medvetna om Barnkonventionen?
- Hur lyfter förskolläraren barns delaktighet och lika värde?
- Har förskollärarna sett någon förändring i verksamheten sedan Barnkonventionen blev lag?

3 BAKGRUND

Syftet med examensarbetet är att undersöka hur förskollärare arbetar med och lär ut om Barnkonventionen i verksamheten, då Barnkonventionen den 1 januari 2020 blev svensk lag. Den forskningen som vi kunde hitta var knapphändig utifrån vårt syfte och vi anser att forskning bör kompletteras inom vårt ämne. Detta kapitel kommer handla om är artiklarna 2, 23, 12, 13, och 42 i Barnkonventionen samt hur de ses ur ett forskarperspektiv. Vi kommer även ta upp hur förskollärare eller forskare ser Barnkonventionen utifrån de olika artiklarna i förskolans verksamheten. Forskningen som presenteras är från internationella artiklar, nordiska artiklar, litteratur, lagar och styrdokument. Då forskningen är knapphändig hittade vi ingen forskning som riktade sig direkt till artikel 42, vilket innefattar att förskollärare ska informera om Barnkonventionen. Därav valde vi att diskutera medborgarskapet i relation till artikeln då det går att knyta an till varandra. Det sista som tas upp är olika typer av barnsyn och om Barnkonventionen som dokument.

3.1 Barnkonventionen

3.1.1 Artikel 2 & 23

I FN:s Barnkonvention (2009, s.14) artikel 2 framhävs att alla barn har rätt att inte diskrimineras och att alla barn ska ses ha ett lika värde. Barnkonventionen (2009, ss.23-24) beskriver i artikel 23 att barn med funktionsnedsättningar eller som är i behov av stöd ska få de stöd de behöver för att utvecklas.

Detta som artiklarna lyfter är betydelsefulla delar och något vi aktivt ska jobba med på förskolan. Vilket utifrån våra erfarenheter så görs det delvis genom likabehandlingsplanen. I 8 kap. 9 § av Skollagen (SFS 2010:800) beskrivs att barn med funktionsnedsättningar eller som är i behov av stöd, ska få sina behov tillgodosedda med den hjälp den individuella barnet behöver för att lyckas i sin utveckling. Artikel 23 i Barnkonventionen har både lagstöd i skollagen och nu även i Barnkonventionen som blev lag 1 januari 2020.

Lpfö 18 (2018, s.5) skriver fram i en av de grundläggande värdena, att alla som arbetar i verksamheten ska motverka diskriminering, kränkningar och se till att aktivt jobba för jämställdhet mellan könen och för allas lika värde. Vad är då diskriminering? I 1 kap. 4§ & 5§ av Diskrimineringslagen (SFS 2008:567) beskrivs att ingen ska diskrimineras (indirekt eller direkt) eller trakasseras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Davidsson (2020, s.160) beskriver att utan en trygg vardag, där ingen blir diskriminerad och alla barnen mår bra, kommer inte det mänskliga rättigheterna kunna tillgodoses. Vidare lyfter hon även att forskare anser att likabehandlingsplanen som alla förskolor arbetar med, är en god långsiktig plan för att minska diskriminering. Även förskollärarnas ökade delaktighet i barngruppen minskar följderna av mobbning och trakasserier och istället utvecklas en god självkänsla hos barnen. I FN:s Barnkonventionen (2009, s.4) nämns det tydligt i artiklarna att barns rättigheter ska tillgodoses, barn ska bli respekterade, känna delaktighet och få sina röster hörda. Barn ska ses

som kompetenta individer och ges möjligheter att påverka sin undervisning utefter egna åsikter och idèer. Quennerstedt, Thelander och Hägglund (2020, s.42) beskriver att allas lika värde och rätten till frihet är två grundprinciper som genom uppmärksammandet av mänskliga rättigheter växt fram i samhället och utvecklats med åren.

3.1.2 Artikel 12 & 13

I FN:s Barnkonvention (2009, s.18) artikel 12 lyfts det att alla barn har rätt till att bilda sina egna åsikter och fritt kunna uttrycka dessa. Artikel 12 tillsammans med artikel 13 lyfter även yttrandefrihet, där barnen är sina egna individer och skall ges möjligheter att delta och påverka beslut som påverkar barnet.

I läroplanen för förskolan (Lpfö 18 2018, s.6) beskrivs det att utbildningen i förskolan ska ta tillvara på barns åsikter och ge dem rätt förutsättningar till att göra egna val och bilda egna uppfattningar i verksamheten. Stern (2007 s.20) lyfter i sin artikel att Barnkonventionens artikel 12 inte ger vägledning till en specifik åldersgrupp av barn, vidare förklarar hon att även små barn har och kan uttrycka egna åsikter, detta kan ske genom både verbal och icke verbal kommunikation till exempel teckningar och mimik. Stern (2007 s.20) beskriver vidare att det är viktigt att redan i tidig ålder uppmärksamma för barnen om deras rättigheter, det är också här som förståelse ska skapas kring yttrandefrihet och lyfta det i förskolans verksamhet. Stern (2007, s.20) lyfter i sin artikel också om yttrandefrihet, att det är viktigt att verksamheten uppmärksamma och stärka de tysta barnen som har svårt att få sina röster hörda. Stern (2007, s.20) beskriver även att små barn, barn med olika funktionsnedsättningar och barn från andra kultur är några av de barn som kan ha svårigheter med att få sin röst hörd. Det är dessa barn det är extra viktigt att stötta i utvecklingen och skapa en verksamhet där alla i barngruppen känner sig respekterade och där ingen diskrimineras.

Gwenneth Phillips, Ritchie och Keys Adair (2020, s.593) beskriver i deras artikel vikten av barnets tidiga utveckling, då de små barnen tillbringar majoriteten av sina dagar på förskolan. De tar även upp att det är viktigt som pedagoger att bidra med utvecklingen av barnens kunskap, sociala relationer och vad det innebär att vara en medborgare. Gwenneth Phillips, Ritchie och Keys Adair (2020, s.594) förklarar även att de små barnen agerar som samhällets medborgare, med andra ord har inget verbalt språk för att aktivt påverka deras vardag. Medan de äldre barnen ska ges möjligheter till att ta beslut och bidra i samhället. Läroplanen för förskolan (Lpfö 18, s.16) beskriver att barn ska skapa förståelse för demokratiska principer och även hitta förmågan till samarbete och fatta beslut utifrån dessa. Quennerstedt, Thelander och Hägglund (2020, s.83) beskriver att artikel 12 i Barnkonventionen, är den artikel som lyfter och ge tydligast exempel på vad mänskliga rättigheter innebär utifrån ett politiskt synsätt. Vad forskarna menar är att barnen ska ses som kompetenta individer, där de ska ges möjligheter till att uttrycka tankar, åsikter och forma egna idèer. Stern (2007, s.19) förklarar i sin artikel att barns rätt till delaktighet utifrån artikel 12 i Barnkonventionen ses som en av de svåraste artiklarna att förverkliga i förskolans verksamhet. Forskaren förklarar också att låta barnen vara med och fatta beslut ses som ett nytt synsätt och det kan försvåra barnens utveckling, då barnen i sin ålder inte besitter kunskaperna att vara delaktiga i alla beslut som

ska tas. Stern (2007, s.19) beskriver vidare att barn är så betydelsefulla och därmed värda att skyddas vilket gör att barns skyddsvärde och delaktighet lätt kan krocka. I Barnkonventionen har dessa två synsätt parats ihop till två rättigheter, rätten till skydd och rätten till delaktighet. Enligt Stern (2007, s.19) är barns rätt till skydd och rätten till delaktighet de som håller upp Barnkonventionens olika pelare.

3.1.3 Artikel 42

I FN:s Barnkonvention artikel 42 (2009, s.35) skrivs det att alla bestämmelser och principer ska vara kända för både barn och vuxna i alla länder som skrivit på Barnkonventionen.

Gwenneth Phillips, Ritchie och Keys Adair (2020, s.593) beskriver i deras artikel att förskolan ska hos barnen skapa en förståelse för att det finns en medborgarplikt i samhället. Vidare förklarar forskarna att förskolan ska ligga till grunden till den tidiga utbildningen om vad det innebär att vara en medborgare i samhället. Barnen ska sedan ta med den kunskapen upp till skolan som fortsätter att bygga på det som förskolan förmedlat. Gwenneth Phillips, Ritchie och Keys Adair (2020, s.593) förklarar vidare i deras artikel att utbildningen i förskolan ska lägga fokus på inläring av kunskap hos barnen, där leken, förståelse för samhället, familjen och barns intresse ska ligga till grund för utvecklingen. Gwenneth Phillips, Ritchie och Keys Adair (2020, ss.601- 602) förklarar även att läroplanen används i utbildningen av barns lärande och beskriver att medborgarskapet är en viktig del att få med i undervisningen. Vidare förklarar forskarna att läroplanen är ett exempel på dokument som används i barns utbildning. Där barnen redan i tidig ålder ska skapa förståelse för vilka åtgärder det finns för att motverka bland annat fördomar och diskriminering.

Enligt Gwenneth Phillips, Ritchie och Keys Adair (2020, s.594) är det de vuxnas ansvar att lära ut nya kunskaper till barnen utifrån deras idéer och tankar kring utbildningen. Forskarna förklarar vidare att utifrån läroplanen och andra resurser som finns i förskolans verksamhet kan barns lärande om medborgarskap förändras. Detta beroende på var barns intresse ligger då det är de som hela tiden förändrar utbildningen. Johansson (2005, s.111) förklarar i sin artikel att förskolan och skolans utbildning ska utgå från FN:s Barnkonvention om barns rättigheter. Där konventionen och svenska läroplanen båda trycker på att barn ska bli respekterade och behandlas som kompetenta medborgare.

3.2 Pedagogers ansvar att följa, informera och lära ut?

Då vi hittade många artiklar som tog upp olika synsätt på barn och Barnkonventionen som dokument, har vi valt att ta med detta då de ger en fördjupad synsätt på hur arbetet med Barnkonventionen kan förverkligas.

3.2.1 Barnsyn

I läroplanen för förskolan (Lpfö 2018, s.18) framhävs att vid olika typer av utvärderingar i verksamhet ska ett tydligt barnperspektiv beaktas. Vad är då ett barnperspektiv? Pramling

Samuelsson, Sommer och Hundeide (2011, s.42) skriver att barnperspektiv som begrepp är den vuxnes försök att se barnets livsvärld och synsätt, vilket också är strävan. Dock kommer det alltid att vara den vuxnes perspektiv/synsätt på barnets perspektiv, då det inte går att leva i barnets livsvärld. Bartley (2001, ss.28-29) lyfter i sin artikel att begreppet barnperspektiv kan ses ur både ett negativt och ett positivt synsätt. Det handlar om vilken barnsyn förskolläraren har i bemötandet med barnet, det är viktigt att alla pedagoger har samma barnsyn i verksamheten och den ska vara baserad på våra styrdokument. Bartley (2001, ss.28-29) förklarar vidare att begreppet barnperspektiv kan vara komplext då man kan se det ur flera olika synvinklar, beroende på vad som diskuteras.

Kompetensdiskurs

Johannesen och Sandvik (2009, ss.15-16) beskriver att det finns olika perspektiv eller synsätt att se på barn (framförallt med de yngre barnen), oftast är dessa omedvetna för pedagogerna, de använder även dessa synsätt integrerade med varandra i olika situationer. Vidare förklarar de att det finns tre olika synsätt vilket de kallar bristdiskurs, kompetensdiskurs och det naturligt utvecklade barnet. Johannesen och Sandvik (2009, ss.16-18) förklarar att kompetensdiskursen innefattar att pedagoger ser barn som bärare av kunskap och som kompetenta barn, barnen har stor kunskap som de bidrar och delar med sig av.

Bristdiskurs

Bristdiskursen kan ses av pedagoger som barn som ännu inte är fullt utvecklade och behöver kunskaper, synsättet är att barnen saknar eller brister i olika kunskaper för att nå ”standard”. Vidare diskuteras att gällande detta synsätt ser pedagogen det som brister före barnet som individ (Johannesen och Sandvik (2009, ss.18-20).

Det naturliga barnet

Johannesen och Sandvik (2009, ss.24-25) redogör för att diskursen om det naturliga barnet handlar om pedagogens handlande i verksamhetens miljö för att gynna barnens utveckling. Vidare diskuteras de att bilder i miljön kan ses som neutral samt även ha ett negativt eller positivt synsätt, lika så det verbala språket, exempelvis att det finns ord som uppfattas som både positiva, negativa och neutrala ord. Vidare diskuteras de att pedagoger med detta synsätt kan se mer till de mänskliga behoven än individen i sig (Johannesen & Sandvik 2009, s.26). Exempelvis om barnet är orolig eller uttråkad, kan pedagoger uppfatta att barnet är trött eller hungrig istället för rädd, otrygg eller uttråkad.

3.2.2 Ett politiskt eller lärarlett dokument?

En av våra frågeställningar är: hur gör förskollärarna barnen medvetna om Barnkonventionen?

Lpfö 18 (2018, s.5) framhäver att förskolan ska vila på en demokratisk grund, där pedagogerna ska värna om inhämtande av kunskap och förmedla de mänskliga rättigheterna. Vidare lyfter läroplanen att förskolan ska eftersträva att arbeta utifrån de artiklar som finns i Barnkonventionen och förmedla de rättigheter och skyldigheter barnen har. I FN:s

Barnkonvention (2009, ss.4-5) lyfts att Barnkonvention är viktig för barnens rättigheter och alla artiklarna i den bildar en helhet. Dock finns det fyra grundartiklar som är de viktigaste, vilket är artikel 2, 3, 6 och 12. Vidare lyfts att om ett land bestämmer sig att förpliktiga sig med konventionen, så är det regeringen i det landet som är skyldig att se till att artiklarna följs. Exempelvis har Sverige skrivit på avtalet att Barnkonventionen ska följas, Sverige har även tagit det ett steg längre och gjort Barnkonventionen till lag den 1 januari 2020. Då förskolans läroplan är ett styrdokument och Barnkonvention en svensk lag, sak vi som förskollärare förhålla oss till dessa dokument i verksamheten. Detta kan dock vara komplext då förskollärare inte bara ska förhålla sig till politiska dokument utan ska även förhålla sig till kommunala dokument och annat i verksamheten som till exempel barngruppen.

Quennerstedt, Thelander och Hägglund (2020, s.109) skriver att forskare har identifierat lärare som den viktigaste bidragande faktorn för att barnen i skolor och förskolor ska göras medvetna om sina rättigheter. Vidare lyfter de att ansvaret för att följa Barnkonventionen och förmedla dess innehåll har automatiskt blivit förskollärarens eller lärarens uppgift. Det vill säga att om lärare och förskollärare inte har ett förhållningssätt eller synsätt att barn har rättigheter, kommer dessa inte heller att förmedlas, då de anses vara oviktiga (Quennerstedt, Thelander och Hägglund 2020, s.109).

4 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

Den nuvarande läroplanen vilar på en sociokulturell teori (Pihlgren 2017, s.31), därför har vi valt att använda den som vår teoretiska utgångspunkt. Läroplanen för förskolan lyfter i de grundläggande värdena att ”förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen)” (Lpfö18 2018, s.5). Vårt syfte med arbetet är att undersöka hur förskollärare arbetar med och lär ut Barnkonventionen i verksamheten. Därav vill vi se hur förskollärarna tänker kring detta ur ett sociokulturellt perspektiv.

Vi har valt en kvalitativ studie, den vilar då även på en hermeneutisk teori eller tolkningslära. Thurén (2019, s.110-111) förklarar att hermeneutik är en vetenskaplig teori, som går ut på att förstå och känna in människors olika livsvärldar. Att söka olika sanningar utifrån olika personers upplevelser och känslor (Thurén 2019, s.110).

4.1 Sociokulturell teori

Vår kvalitativa studie vilar på en sociokulturell teori. Pihlgren (2017, s.31) lyfter fram att den sociokulturella teorin är den som är mest framträdande i dagens läroplan. Vårt syfte är att undersöka hur förskollärare arbetar med och lär ut om Barnkonventionen i verksamheten, därför har vi valt att luta oss på den sociokulturella teorin. Detta då läroplanen dels är uppbyggd på den teorin samt att Barnkonventionen enklast lärs ut igenom sociala samspel.

Grundaren av den sociokulturella teorin är Lev Vygotskij (1896-1934), han byggde på Jean Piagets teorier om att barnet ständigt utvecklas och Vygotskij la även till att barnet utvecklas i ett socialt sammanhang (Hwang & Nilsson 2011, ss.65-66). Pihlgren (2017, s.31) beskriver att Vygotskijs forskning kring barns utveckling och lärande, har det tagits fram att barn utvecklas mer genom samspel med andra. Vidare förklarar han att ett samspel kan ske mellan barn och omgivning, barn och barn eller mellan barn och vuxna. Pihlgren (2017, s.32) förklarar att det är i samspelen som kunskap utvecklas och nya kompetenser formas. Pihlgren (2017, s.32) beskriver att varje individ besitter olika kunskaper och kompetenser, men för att utveckla ny kunskap krävs ett samspel av en mer kunnig individ för att ny kunskap kan inhämtas. Lpfö 18 (2018, s.11) lyfter att samspelen i barngruppen är viktigt för barns utveckling och lärande i förskolan. Billings och Pihlgren lyfter att forskning har visat att när barn är delaktiga i samspel och kommunikation med en kompis eller grupp har lärandet blivit mer effektivt och olika erfarenheter delats, vilket sedan lett till att barnen utvecklar respekt för varandra (Billings & Pihlgren 2009 se Pihlgren 2017, s.33). Lpfö18 är ett dokument som förskollärarna ska följa och Barnkonventionen en svensk lag, därför är det av vikt att de lär ut innehållet i dessa för att kvalitetssäkra utbildningen och för att göra barnen medvetna om vårt samhälle, demokrati och hur man är en demokratisk svensk medborgare. Vi ville i vår egen studie studera hur detta arbete genomförs.

5 METOD

I metodavsnittet kommer den kvalitativa metoden att beskrivas tillsammans med self reporten som genomfördes, för att ge en tydlig bild till varför dessa passar in i studiens syfte. Urvalet kommer att beskrivas och även hur respondenterna valdes ut till undersökningen. Sedan beskrivs även hur genomförandet gick till och hur vi forskare tog forskningsetiska ställningstaganden utifrån undersökningen. Därefter kommer studiens trovärdighet presenteras som beskriver begreppen Validitet och Reliabilitet / Trovärdighet. Avslutningsvis presenteras analysen och bearbetningen av respondenternas svar på self report frågorna.

5.1 Kvalitativ metod

Syftet med vår studie var att ta reda på hur förskollärare arbetar och lär ut Barnkonventionen i verksamheten. Vi valde därför att använda oss av en kvalitativ studie för att ta reda på förskollärarnas åsikter och tankar. Då vi har valt en kvalitativ studie, vilar den även på en hermeneutisk teori eller tolkningslära. Thurén (2019, ss.110-111) förklarar att hermeneutik är en vetenskaplig teori, som går ut på att förstå och känna in människors olika livsvärldar. Att söka olika sanningar utifrån olika personers upplevelser och känslor (Thurén 2019, s.110). Bryman (2018, ss.454 - 455) förklarar kvalitativ metod som empirisk och hur människor tolkar sin miljö och omvärld. Bryman förklarar vidare att det som utgör en kvalitativ forskning är att den fokuserar mer på ord än siffror. Med anledning av detta valde vi self report som är en kvalitativ metod, där vi kunde få förskollärarnas åsikter och tankar utan att påverka deras svar för insamling av data.

Davidsson (2007, ss.70-73) beskriver att en self report bygger på ett frågeformulär med öppna frågor för ta del av andras erfarenheter och tankar kring ett ämne. Hjalmarsson (2014, s.159) förklarar att genom öppna frågor ges respondenterna möjlighet, att med egna ord skriva ner och besvara frågorna tydligare än vad det hade blivit med slutna frågor. Vi ansåg att valet av self report var rätt metod att använda sig av, detta för att effektivt kunna samla in utförliga och tydliga svar som efterfrågades. Metoden valdes även då vi inte ville påverka respondentens svar, till skillnad från intervjuer där man kan ge följdfrågor och förtydliga, så är self report helt och hållet respondenternas svar utifrån hur de tolkar frågorna. Davidsson (2007, ss.71-72) förklarar att i en self report är det deltagarnas svar som spelar roll i undersökningen. Davidsson förklarar vidare att self report till skillnad från en intervju, ger större möjligheter för respondenterna att fundera och sedan ge utförliga svar. Detta då det under en intervju kan kännas stressande att i tystnad sitta och tänka, speciellt om intervjuaren viker in och avbryter person som blir intervjuad. Dock är valet av metod sårbar, då det kräver engagerade förskollärare villiga att skriva ner omfattande svar.

5.2 Urval

Vi har utgått från ett målstyrt urval. Bryman (2018, s.496) redogör att ett målstyrt urval görs utifrån frågeställningar, därav sätts en grupp ihop av de deltagare som är mest lämpade att svara på forskningsfrågorna. I vår studie valde vi att fokusera på alla förskollärarna på tre olika förskolor. Urvalet är förskollärare då det är de som enligt sin profession är skyldiga att ha information om och lära ut Barnkonventionen (Lpfö 18 2018, s.18).

13 förskollärare visade intresse för studien och av dessa 13 valde 9 stycken att medverka. Det som skilde deltagarna åt var deras kompetenser inom området. Vissa hade nyligen gjort en storsatsning i kommunen inom ämnet, medans andra inte hade arbeta med Barnkonventionen i verksamheten i större utsträckning.

5.3 Genomförande

Vi har båda under genomförandets gång vara delaktiga och diskuterat fram och tillbaka om hur arbetet skulle läggas upp. Studien började med att bestämma ämne som forskningen skulle handla om, i detta fallet valdes det att undersöka Barnkonventionen. Mer specifikt ville vi undersöka några artiklar som vi ansåg var intressanta utifrån vårt perspektiv. De artiklar som slutligen valdes ut att fokusera på var artikel 2, 23, 12 och 42. Dessa artiklar valdes ut då vi ansåg att de var intressanta utifrån vår profession, samt att vi skulle kunna formulera bra frågor utifrån artiklarna och möjligtvis få intressanta svar. Vi valde att inte använda artikel 13 till frågeställningarna i self reporten, då den tar upp rättigheter och skyldigheter. Vilket är intressant därav skriv vi om artikeln i bakgrundskapitlet, men svårt att formulera frågor kring. Därav ansåg vi att denna inte skulle vara med, samt att de skulle blivit för många frågeställningar i self reporten. För att underlätta vid sökningar av avhandlingar och artiklar, valdes att skriva en kortare beskrivning under varje vald Barnkonvention artikel för att få mer info på vad vi kunde använda för sökord.

Inledning, syfte och frågeställningar bildade utgångspunkt för hur vi bearbetade frågorna till self reporten samt informationsbrev och samtyckesblankett skapades. När frågorna till self reporten klarlagts, genomfördes en pilotstudie där vi ville få en bild av hur framtida deltagare skulle kunna svara. Vår pilotstudie ingår inte i analysen utan gav oss vägledning till hur svar på våra self report frågor kunde formuleras, med andra ord är pilotstudien inte en del av resultatet. Bryman (2018, s.244) beskriver att innan genomförandet av den tänkta metoden är det viktigt att forskaren börjar med en pilotstudie, för att få en inblick i hur metoden kan gå till och vilka svar de kan få. Bryman (2018, s.332) beskriver vidare att när en pilotstudie ska genomföras kan forskaren inte använda någon individ som senare ska delta i undersökningen. Utan svaren som uppkommit under en pilotstudie ska sedan raderas och inte användas. Efter genomförandet av vår pilotstudie gick vi tillbaka till frågorna i self reporten för att se över tydligheten och ändrade där vi ansåg att frågorna inte höll för vår förväntan.

För att sedan kunna genomföra self reporten delade vi upp arbetet med att ta kontakt med tre olika förskolor. Vi kontaktade antingen rektorer, personal eller regionchef för förskolor, för att se om intresset fanns för att delta i vår undersökning. Kontakten med respondenterna gjordes via e-post och samtal. I första skedet informerades respondenterna via e-post med en kortare beskrivning av studien eller informerades de via både samtal och ett kortare informativt e-post. Detta gjordes till 13 förskollärare för att se vilka som skulle vara intresserade av att delta i studien, av dessa 13 valde 9 att delta. När förskollärarna valt att tackat ja till att delta i studien, skickades informationsbrev och samtyckesblankett ut via e-post (se bilagor) för dem att läsa och skriva under. När vi fått tillbaka de underskrivna samtyckesblanketten via e-post som antingen PDF-fil eller foto, skickade vi ut self reporten för dem att svara på. Self reporten (se bilaga) är skriven i ett Worddokument och samlades sedan in via e-post i samma format.

5.3.1 Forskningsetiska ställningstaganden

Hermerén (2011 rev. 2017, s.71) nämner att när forskare utför en undersökning eller studie finns det flera olika regler och lagar som är viktiga att forskaren känner till, det här för att deltagarna ska känna en trygghet i att kunna delta. Under den här rubriken kommer vi att lyfta fyra regler som vår undersökning legat till grund för, men även hur vi under denna studie tagit egna etiska ställningstaganden.

Informationskravet innebär att forskaren delar ut information om syftet med forskningen innan undersökningen genomförs (Björkdahl Ordell 2007, s.26; Löfdahl 2014, s.36). Innan datainsamlingen genomfördes, delade vi ut informationsbrev till samtliga deltagare för att de skulle få en möjlighet att sätta sig in i vad vår undersökningen handlade om, vad syftet är och vilka forskningsetiska regler som vi tar hänsyn till. Samtyckesblanketten delades ut samtidigt som informationsbrevet (se bilaga). Samtyckeskravet ger deltagarna möjligheten att bestämma själva om de vill delta i undersökningen eller inte (Björkdahl Ordell 2007, s.26; Löfdahl 2014, s.36). Innan vår self report delades ut var vi noga med att alla hade tagit del av informationen och skriftligt delgett oss sitt samtycke. Valde deltagarna att delta var vi

noggranna med att poängtera att alla deltagares uppgifter hanteras konfidentiellt. Björkdahl Ordell (2007, s.27) beskriver att konfidentialitetskravet innebär att alla uppgifter som samlas in från deltagarna hanteras på ett varsamt sätt så att ingen utanför studien ska komma åt dem. Slutligen var vi även noga med att lyfta för deltagarna i vår undersökning att alla uppgifter följde nyttjandekravet. Vilket handlar om att uppgifter som samlas in från deltagarna endast används till den tänkta undersökningen (Björkdahl Ordell 2007, s.27).

Hermerén (2011 rev. 2017, s.28) lyfter att forskningsetiken spelar en stor roll i forskningen och är till för att alla som deltar i en forskning inte ska känna sig kränkta. Detta är viktigt för alla forskare att följa och ta hänsyn till. I vår studie tog vi hänsyn till detta, och efter mycket reflekterande kan vi inte hitta något som kan uppfattas som kränkande, för varken deltagarna eller utomstående. Vår studie vilar på en vetenskaplig grund med fakta och resultatet av deltagarnas svar vilket vi försökt förhålla oss till så nära det de skrivit som möjligt.

5.3.2 Studiens trovärdighet

Validitet

Kihlström (2007, ss.164, 231) förklarar att validitet innebär ett sätt att sprida sitt forskningsresultat vidare, att forskaren kommunicera på ett sådant sätt, så att läsarna får förståelsen för undersökningen innehåll och resultat. Kihlström (2007, s.231) beskriver även att validitet handlar om att forskaren faktiskt undersökt det som var syftet från början. Genom metoden self report kunde vi få fram förskollärarnas tankar och åsikter kring hur de arbetar med Barnkonventionen. Vi kände även att förskollärarnas svar, tack vare att det var så omfattande, kunde hjälpa oss vidare med att svara på de frågeställningar och syfte som vi var ute efter. Utifrån de resultat som vi fick fram ville vi tydligt redogöra för vårt arbete, så att andra som läser detta ska få en förståelse för varför undersökningen gjordes.

Reliabilitet / Trovärdighet

Reliabilitet beskriver Kihlström (2007, s.164) innebär hur trovärdig studien som undersöks är, kan man lita på resultatet som forskaren fått fram och kan andra personer som undersöker samma ämne få samma resultat. Kihlström (2007, s.231) skriver att reliabilitet handlar om trovärdighet, om man kan lita på det som forskarna fått fram. Kihlström (2007, s.232) lyfter att i arbete med observation och intervju ökar reliabiliteten då de är flera samsvetsade forskare. I vår undersökning har vi varit två forskare som undersökt respondenternas svar, vi har båda strävat efter samma mål och kunnat diskutera vid konflikter om svaren. Därav anser vi att det även ökar reliabiliteten i vår undersökning med self report som metod. Vi har dessutom fått input från vår handledare i arbetet för att få nya ögon på vårt arbetet. Metoden self report är trovärdig i sig då det är respondenternas svar som förmedlas och inte vår tolkning av deras svar. Varje respondent är även representerad i resultatet genom en kortare berättelse av deras åsikter utifrån vårt syfte. Detta gör studien trovärdig då det inte är våra tolkningar av respondenternas svar.

5.4 Analys och bearbetning

När vi analyserade vårt material tog vi inspiration från Davidssons analysmodell (2007, ss.74-75) så som hon beskrivit den. Davidssons analysmodell är en tolkning av den fenomenologiska forskaren och grundaren till analysmodellen Amedeo Giorgi. Vi kommer i detta examensarbete hänvisa till Davidssons analysmodell. Davidsson (2007, s.74) skriver att analysmodellen är uppdelad i fem steg. Det första steget innefattar att få ett helhetsperspektiv på resultatet. Detta uppfylldes genom att vi läste igenom alla insamlade self reports. Davidsson (2007, s.74) beskriver vidare att det andra steget handlar om att synliggöra meningsfulla eller betydelsebärande text eller fraser. Detta gjordes genom att vi strök under var för sig det betydelsebärande meningar utifrån vårt syfte, frågeställningar och self report frågor. Davidsson (2007, ss.74-75) beskriver att det tredje steget innefattar att ta bort den överflödiga texten som inte har någon betydelse, det fjärde steget handlar om att finna det centrala temat i texten. Detta genomfördes genom att vi tillsammans jämförde det som vi tyckte var de meningsbärande delarna och tog bort de som inte var väsentligt för studien. På detta sätt hittade vi även det som var centralt i varje enskild self report. Davidsson (2007, s.75) skriver att det femte steget innefattar att ta det centrala i texten och skapa en sammanställning i form av en relativ och generell struktur. Detta genomfördes genom att vi tog de väsentliga i respondenternas self report och skapade en relativ struktur eller enskild berättelse utifrån varje respondents svar.

Den generella strukturen analyserades fram genom att ta alla de enskilda berättelserna och i ett första steg dela upp dem utefter self report frågorna. Detta genomfördes för att kunna stryka under olika likheter och skillnader i olika färger, för att kategorisera och få ett helhetsperspektiv på det som är det mest centrala i varje fråga utifrån respondenternas svar. Därefter skrevs det en kortare sammanfattning av likheter och skillnader som kommit fram i analysarbete, vilket bildade den generella strukturen.

6 RESULTAT

I detta kapitel kommer den relativa och den generella strukturen att tas upp. I den relativa strukturen tas respondenternas analyserade svar upp i form av kortare berättelser. I den generella strukturen kommer likheter och skillnader som analyserats fram av respondenternas svar presenteras.

6.1 Relativ struktur

I detta avsnitt tas sammanfattade berättelser från respondenterna upp. Alla namn är fiktiva och berättelserna är utifrån respondenternas svar på self reporten.

6.1.1 Susanne

Susanne beskriver att i hennes verksamhet finns det en likabehandlingsplan som finns till för att motverka kränkande behandling. Det är pedagogernas uppgift att observera barngruppen i

arbete med likabehandling. Detta för att skapa olika förbättringsmöjligheter i verksamheten, det kan till exempelvis vara olika förhållningssätt eller strategier. För att lyfta barnens lika värde arbetar hennes avdelning med böcker med ett interkulturellt innehåll och normbrytande bilder. Bilderna kan till exempel föreställa olika familjekonstellationer eller yrken. Susanne beskriver att de arbetar med detta för att *”barnen ska uppleva att allt är möjligt och inget är bättre eller sämre än något annat”*. De arbetar även med att lyfta barnens styrkor, aktivt tänka på att inte favorisera eller peka ut något barn och de som hon anser vara de viktigaste verktyget är att rannsaka hur ens förhållningssätt är gentemot barnen. Susanne beskriver att de på hennes avdelning arbetar med delaktighet genom aktivitetstavla och att barnen blir delaktiga i olika demokratiska processer. Som pedagog ska vi värdesätta alla barns åsikter utan att värdera dem. Barns åsikter kan ibland kränka andra därför är det viktigt att diskutera och ifrågasätta barnens resonemang, för att förebygga kränkningar. Susanne lyfter att i hennes verksamhet arbetar de med yttrandefrihet genom att låta barnen få uttrycka sina åsikter i olika arenor. Hon lyfter även att i arbete med de yngre barnen krävs det inkännande pedagoger som kan tolka barnens signaler. Bildstöd och TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) är användbara medel för henne i att förstärka och förtydliga barnens budskap. Hur Susanne skapar kännedom om Barnkonventionen i sin verksamhet är genom kompisböckerna, veckans artikel, filmer, informationsbrev, att de *”lever”* Barnkonventionen och är bra förebilder. Susanne skriver *”vi betonar också för barnen att om de inte upplever att de vuxna runt omkring dem uppfyller lagen så ska barnen prata med tex en pedagog på förskolan”*. Då Barnkonventionen blivit lag 2020 har Susanne sett störst förändringar bland pedagogernas medvetenhet kring arbetslagets tänk, planering och förhållningssätt. Bland barnen har hon märkt att barnen uttrycker sina känslor verbalt istället för fysiskt.

6.1.2 Agneta

I arbetet med Barnkonventionen anser Agneta att det handlar om att ha rätt inställning och att göra alla delaktiga utifrån deras förutsättningar. På Agnetas avdelning arbetar de med att uppmuntra barnen och förstärka det positiva barnen gör för att lyfta alla barns lika värde. Agnetas avdelning arbetar för att främja barns yttrandefrihet och delaktighet genom att låta alla få komma till tals, låta barnen påverka och tycka till utifrån deras ålder och mognad och använda sig av demokratiska röstningar. Hur de har förverkligat detta är genom att arbeta i mindre grupper under större delen av dagen. För att skapa medvetenhet om Barnkonventionen arbetar Agneta med kompisböckerna där de diskuterat innehållet. I år har de varit med och gjort lyktor som ställts ut, där de informerat vårdnadshavare genom att kolla på dessa. (Lyktorna skapas varje år den 20 November för att uppmärksamma FN:s Barnkonvention, i år fyllde konventionen även 30 år). Agneta har reflekterat över att pedagogerna är medvetna om att Barnkonventionen har blivit lag, men har inte fått någon vidareutbildning inom ämnet därav blir det svårt för dem att lära ut.

6.1.3 Camilla

Camilla beskriver att i deras verksamhet arbetar de med att de barnen som individer och inkludera alla barn för att inget barn ska bli diskriminerad. De hjälpmedel de använder sig av

för att förverkliga detta är olika typer av bildstöd. För att inget barn ska känna sig utpekad arbetar henens avdelning med bildstöd till hela barngruppen. För att främja alla barns lika värde arbetar avdelningen med förhållningssättet att behandla alla barn lika, att se alla barn, göra dem delaktiga i verksamheten och diskuterar med barnen om allas lika värde. De diskuterar om barnens rättighet till mat, till att leka och att prata mm. Camillas avdelning arbetar med yttrandefrihet och delaktighet, genom att arbeta med olika kommunikationsverktyg. Exempelvis TAKK, bildstöd kroppsspråket och konkret material. Detta gör de ”för att alla barnen ska ha en möjlighet att kommunicera sina tankar, känslor, och åsikter”. För Camilla är det viktigt att göra barnen delaktiga i deras vardag, detta har de åstadkommit genom demokratiska röstningar och genom att dela in barnen i mindre grupper. Vilket ger pedagogerna chansen att vara mer medvetna och tillgängliga för barn. De har även bestämda platser vid matbordet både barn och pedagoger för att lyssna in barnens behov och önskemål. Vid samlingar är Camilla mån om att alla barn blir delaktiga i samlingen, exempelvis genom att alla barn får deras stund i samlingen. För att uppmärksamma och informera om Barnkonventionen har avdelningen skapat lyktor (till Barnkonventionens dag), lånat böcker om Barnkonventionen och informerat vårdnadshavare genom händelseloggar via deras plattform. Då Camilla är ny i tjänsten som förskollärare har hon under den korta tiden hon arbetat inte sett någon förändring. Camilla anser att det viktigaste är att ”*uppmärksam att barnen mår bra, får mat hemma, och inte far illa*”.

6.1.4 Karin

För att ingen ska utsättas för diskriminering arbetar Karin med förhållningssättet att ”*bemöta alla barn som kompetenta individer*”. En av hennes moral grunder är att alltid stå upp för barnen. Karins vilja är att se utifrån barns perspektiv och diskutera öppet om vilken barnsyn man har och hur man bemöter barnen. De arbetar även med en likabehandlingsplan som revideras varje år. Karin anser att alla barn ska bli sedda och att alla barn som behöver stöd ska få det anpassade individuella stödet de barnet behöver. Samt att lyfta barns olikheter i barngruppen för att belysa att lika är inte alltid rättvist. Karin strävar efter att skapa en gemenskap i barngruppen och arbetar med tillgängliga lärmiljöer, vilket skapar en tydlig och trygg miljö för barnen. Karin beskriver att tillgängliga lärmiljöer ”*gör barnen möjliga att vara delaktiga i deras vardag och bestämma själva vad de vill göra utan att vara låsta med en pedagog*”. På Karins avdelning har de även bilder som bryter normer och skapar en förståelse hos barnen att alla är olika, men vi är även lika. Karin har arbetat med att barnen får uttrycka sina känslor på olika sätt, då hon anser att barnen har rätt att uttrycka sina känslor. De hjälpmedel Karin använt sig av är ritprat, TAKK och bildstöd. Karin har även arbetat med böcker om känslor, dramatiserat, ritat, dansat och berättat om känslor. Karin skapar medvetenhet om Barnkonventionen genom hennes förhållningssätt och bemötande. Detta genomför hon genom att aktivt vara medveten, närvarande i leken och stöttar barnen vid konflikter. Information till vårdnadshavare förmedlas via deras lärplattform. Karin har sett att pedagoger har arbetat mer kontinuerligt med Barnkonventionen sen den blev lag. I hennes region har de gjort en storsatsning på Barnkonventionen, där de fick en föreläsning, vilket hon kan se har skapat många nya tankeställningar hos pedagogerna. Karin skriver ”*det har skapat*

mycket funderingar kring hur viktig vår roll är och vilken stor betydelse det har att vi i förskolan är en trygghetsplats som står upp för barnen”.

6.1.5 Anita

Anita anser att det mest betydelsefulla i arbete med diskriminering är att det är en naturlig och pågående del av verksamheten. Hon lyfter även att man kan göra en mer specifik satsning på Barnkonventionen för att arbeta mer aktivt med det. När hennes avdelning har arbetat så har hon känt att det blivit mer levande under den perioden. Anita anser även att om man har barn som är i behov av stöd ska dessa få detta stöd på ett naturligt sätt utan att det blir utpekande. Anita uppmärksammar barns lika värde genom att belysa olikheter, exempelvis olika etniciteter, kulturer, intressen, mm. Anita påpekar även att man bör lyfta alla barn just där de befinner sig i sin utveckling. I arbetet med yttrandefrihet och delaktighet arbetar Anita med att låta barnen ha inflytande och vara delaktiga, både i den fria leken och i den planerade aktiviteterna. Anita vill *”att barnen ska känna att de får vara med och styra över sin dag och sina val, ett demokratiskt förhållningssätt för att spegla samhället”*. När det gäller yttrandefriheten anser Anita att den är mer komplext då hon anser att alla får yttra sig men inte på bekostnaden att de kränker någon annan. Anita har inte aktivt arbetat med att informera barn eller vårdnadshavare om Barnkonventionen, men har som önskan att det ska bli ett levande dokument i verksamheten. Hon har inte sett några förändringar i verksamheten då Barnkonventionen blivit lag, därför att de *”inte implementerat den i verksamheten ännu”*.

6.1.6 Selma

I Selmas verksamhet finns det en likabehandlingsplan för att förebygga diskriminering. I denna är det pedagogernas uppgift att observera barnen i olika miljöer för att sedan diskutera och lyfta återkommande eller grova situationer som kan förhindras. När de sedan gjort en plan för att förhindra detta, är det sedan arbetslagets uppgift att se till att det följs och att likabehandlingsarbetet blir ett levande dokument. Selma skriver att arbetet med att lyfta barns lika värde handlar om pedagogens förhållningssätt och barnsyn. Det som hon anser vara *”viktigast i det arbetet är att synliggöra för barnen att det som är rättvist kanske inte är att alla gör lika”*. Hon beskriver att tillgängliga miljöer, där alla barn har tillgång till, lyfter alla barns lika värde. Selma skriver även att de är hennes roll att visa att *”det är okej att vara olika och göra olika, vi är lika mycket värda ändå”*. Selma arbetar med yttrandefrihet och delaktighet på sin avdelningen genom att ta del av och lyssna på barnens tankar och idéer. När det kommer till dem yngsta barnen menar Selma att det är viktigt att läsa av barnens kroppsspråk. Detta gör hon genom att bekräfta och sedan upprepa de barnen sagt, för att visa att barnens åsikter är betydelsefulla. Selma har gjort barnen medveten om Barnkonventionen genom att hon 2019 hade en levande julkalender. Med detta menas att pedagoger klädde ut sig till relaterbara karaktärer för barnen och dramatiserade ett dilemma utifrån Barnkonventionens artiklar. Selma skriver att *”detta arbetssätt är väldigt tydligt, konkret och framför allt roligt så många diskussioner dras igång både på förskolan och hemma har vårdnadshavarna vittnat om”*. De informerade även om detta genom deras lärplattform. De förändringar Selma reflekterat över är att pedagoger är mer medveten, de har mer kunskap

och lyfter barnen mer nu än förr. Pedagogerna arbetar med att Barnkonventionen är en lag med rättigheter, de lyfter även grundartiklarna och diskuterar hur de aktivt kan arbeta med dessa.

6.1.7 Jessica

På Jessicas avdelning arbetar de med miljön, för att inget barn ska bli diskriminerad. De har inga stereotypiska pojk och flickutrymmen, exempelvis bygg och dockvrå. De har även alla material framkomligt för barnen så att de själva ska skapa sig olika lekmiljöer. Detta bidrar även till att pedagogerna på Jessicas avdelning lätt kan byta struktur och planera styrda aktiviteter, där de exempelvis jobbar med olika kompiskonstellationer. För att lyfta alla barns lika värde arbetar Jessica med att motverka normer, visa att alla barns olikheter är positiva, samt med värderingsövningar. Hon anser att alla ska få vara den man är och att det är betydelsefullt att vi pedagoger hjälper barnen att se det positiva hos kamraterna och deras styrkor. Då Jessica arbetar med de äldre barnen är det en naturlig del av vardagen att göra barnen delaktiga i verksamheten. Detta åstadkommer hon genom att barnen får ge sina tankar och åsikter i planeringen av verksamheten, de har även fått rösta och berättat vad de vill göra under terminens gång som kommer ligga till grund för de fortsatta arbetet. Jessica har gjort Barnkonventionen känt för barnen genom att visa, diskutera och prata om den. De har även haft en docka på besök, som inte hade något namn, hus eller familj. Där barnen sedan fick hjälpa dockan med detta och där pedagogerna även kunde lyfta artiklar i Barnkonventionen. De det har gjort för att göra vårdnadshavare medvetna är genom dokumentation via deras plattform och hallen. De har även skrivit en kortare text kring några artiklar och hur de arbetar kring dem. Jessica har inte upplevt några större förändringar sen Barnkonventionen blivit lag. De hon reflekterat över är att det blivit mer diskussion i arbetslaget och på förskolan kring Barnkonventionen. Hon upplever även att kollegor blivit mer medvetna om Barnkonventionen i deras planeringar.

6.1.8 Helen och Anna-Lena

Helen och Anna-Lena beskriver att i arbetet med likabehandling arbetar de med att behandla alla lika, vilket inte alltid betyder "rättvist". De lyfter även att de är betydelsefullt att diskutera med barnen om att alla har olika förutsättningar och behöver olika medel för att göra det rättvist. För att barn inte ska bli diskriminerade arbetar de närvarande med barnen, det vill säga att var närvarande och stötta barnen vid eventuella konflikter och hjälpa dem sätta ord på sina känslor och händelser. De försöker även utmana barnen i deras tankar om normer och arbeta normkritiskt med böcker och diskuterar normer i olika situationer. I arbetet med yttrandefrihet och delaktighet arbetar Helen och Anna-Lena genom att vara inkännande och följa barnens tankar och önsknings i störst möjliga mån. För att göra detta verkligt arbetar de i smågrupper för att ge alla barn en trygg plats att tala, lyssna och uttrycka sig, vilket även underlättar för samtalsstrukturen. Barnen får även vara med och rösta om olika val under dagen, exempelvis val av aktivitet eller bok. För att uppmärksamma Barnkonventionen har Helen och Anna-Lenas avdelning arbetat med skapande, i form av handavtryck med citat från Barnkonventionen och ljuslyktor (till Barnkonventionens dag). Detta för att uppmärksamma

Barnkonventionen till både barn och vårdnadshavare. De tittade även ”på filmklipp och diskuterade kring barns rättigheter”. De Helen och Anna-Lena har uppmärksammat sedan Barnkonventionen blivit lag, är att Barnkonventionen uppmärksammas mer nu, även till vårdnadshavare. De beskriver att de alltid har jobbat med värdegrunden, hur man behandlar andra och barnens bästa. Många pedagoger på avdelningen skulle få gå på en föreläsning om Barnkonventionen, men på grund av rådande pandemi har endast ett fåtal fått vidareutbildningen.

6.2 Generell struktur

Under detta avsnitt, tas det upp likheter och skillnader mellan respondenternas svar i sina respektive self report. Utifrån de relativa strukturerna har vi här analyserat fram likheter och skillnader under varje fråga för att få en generell bild. I analysarbetet har vi använt oss av de utvalda artiklarna från Barnkonventionen som stöd i vår studie och den generella strukturen.

6.2.1 Alla barns lika värde och rätten att inte bli diskriminerad

Utifrån vår analys kan vi se att i frågan om hur förskollärare förhåller sig till att barn inte blir utsatta för diskriminering, så är det gemensamma att de lyfter sitt egna förhållningssätt och barnsyn som det som ligger till grund för hur de arbetar mot diskriminering i verksamheterna. Karin skriver att pedagogerna ska ”bemöta alla barn som kompetenta individer”. Några respondenter lyfte även likabehandlingsplans arbetet, miljöns inverkan och att det ska vara en naturlig del av verksamheten att bekämpa diskriminering. I analysen av hur förskollärare lyfter barns lika värde, visade de sig att det gemensamma var att förskollärarna arbetade med att ge positiv feedback till varje enskilt barn och lyfta dem i deras utveckling. Susanne skriver att ”barnen ska uppleva att allt är möjligt och ingen annan är bättre eller sämre än någon annan”. I arbetet med allas lika värde anser Selma att det ”viktigast i det arbetet är att synliggöra för barnen att det som är rättvist kanske inte är att alla gör lika”. Det förskollärarna gemensamt lyfte var även att det handlade om ett normkritiskt förhållningssätt och barnsyn. Hälften av deltagarna lyfte att barns behov av stöd och att göra barn delaktiga i verksamheten är en betydande del i arbetet med att lyfta varje enskilt barn. Några respondenter lyfte barngruppens gemenskap som adekvat för att arbeta med barns lika värde.

6.2.2 Barns delaktighet och yttrandefrihet

Gällande arbetet med yttrandefrihet och delaktighet i Barnkonventionens artikel 12 och 13, lyftes det gemensamma att de arbetar med demokratiska omröstningar och att alla barn ska få sina röster hörda i verksamheten. Anita skriver ”att barnen ska känna att de får vara med och styra över sin dag och sina val, ett demokratiskt förhållningssätt för att spegla samhället”. Några av respondenterna lyfte att de arbetade med olika kommunikationsverktyg och några svar handlade om att arbeta med empati med barnen för att stärka delaktigheten och yttrandefriheten hos barnen. Camilla skriver ”barnen ska ha en möjlighet att kommunicera sina tankar, känslor och åsikter”. Det fanns svar som visade att förskollärare även lyfte

betydelsen av en delaktig miljö och arbete i mindre grupper för att förstärka barnens delaktighet och yttrandefrihet.

6.2.3 Hur förskollärare uppmärksammar Barnkonventionen.

I frågan om hur förskollärare informerar barn och vårdnadshavare om Barnkonventionen, lyfter förskollärarna gemensamt att de informerar vårdnadshavare genom olika lärplattformar och informationsbrev. Susanne skriver att de informerar vårdnadshavare om Barnkonventionen genom att *”vi i våra informationsbrev beskriver vår utbildning och undervisning när vi har Barnkonventionen som tema”*. Respondenterna lyfter även gemensamt att de informerar barnen genom planerade aktiviteter om Barnkonventionen, i samband med FN´s Barnkonventions dag. Helen och Anna-Lena skriver att barnen fick *”måla av sin hand på ett jordklot /.../ och klistrade dit olika citat från Barnkonventionen”*. Camilla skriver *”vi skapade ljuslyktor med barnen som skulle lysa för alla barns rättigheter”*. I Hälften av alla self report har förskollärarna angett att diskuterar och samtalar med barnen om vad Barnkonventionen innebär, är en medel för att uppmärksamma Barnkonventionen. Några svarade även att förskollärarna informerar om Barnkonventionen genom att arbeta med böcker om Barnkonvention och förhållningssättet att som pedagog “leva” Barnkonventionen. Det fanns svar som visade en önskan om att Barnkonventionen ska bli ett levande dokument i verksamheten.

6.2.4 Har förskollärarna sett en förändring sedan Barnkonventionen blev lagstadgad 2020?

Utifrån vår analys av om förskollärarna sett en förändring sedan Barnkonventionen blev lagstadgad, lyfter förskollärarna gemensamt att de har sett en förändring i verksamheten. Det gemensamma respondenterna beskriver är att de har uppfattat att kollegor blivit mer medvetna om Barnkonventionen i deras planering av verksamheten. Jessica skriver *”att det blivit mer diskussioner mellan oss i arbetslaget, på förskolan och i vårt förskoleområde kring Barnkonventionen och ännu mer medvetna i våran planering”*. Karin skriver att *”det har skapat mycket funderingar kring hur viktig vår roll och vilken stor betydelse det har att vi i förskolan är en trygg plats som står upp för barnen”*. Några svarade även att det inte uppfattat någon förändring sedan lagändringen. Det fanns svar som visade att vissa hade fått, men andra hade inte fått någon vidareutbildning inom ämnet.

7 DISKUSSION

Syftet med studien är att undersöka hur förskollärare arbetar med och lär ut om Barnkonventionen i verksamheten. Vi har haft följande frågeställningar, “Hur gör förskolläraren barnen medvetna om Barnkonventionen?”, “Hur lyfter förskolläraren barns delaktighet och lika värde?” och “Har förskollärarna sett någon förändring i verksamheten sedan Barnkonventionen blev lag?”. Vi har använt dessa frågeställningar för att analysera och knyta samman forskning och styrdokument med vår egen studie.

I detta kapitel kommer tidigare forskning och studiens resultat att diskuteras och analyseras. Den teoretiska utgångspunkten för studien kommer även att belysas i relation till studien. Avslutningsvis diskuteras den kvalitativa metoden i relation till studien.

7.1 Resultatdiskussion

I detta avsnitt kommer resultatet av self report frågorna att diskuteras och kopplas till tidigare forskning. Under detta avsnitt har vi valt att använda oss av våra frågeställningar som underlag för diskussionen. Vi har även valt att ge den teoretiska utgångspunkten ett eget stycke, för att tydliggöra hur teorin sammanflätas med studien.

7.1.1 Hur gör förskolläraren barnen medvetna om Barnkonventionen?

Utifrån vårt resultat framkom det att det gemensamma för förskollärarna var att de informerade barnen om Barnkonventionen genom planerade aktiviteter, exempelvis i samband med FN:s Barnkonventionens dag. Med andra ord visar vårt resultat att förskollärarna informerar om Barnkonventionen genom lekar och social interaktion. Något som även Gwenneth Phillips, Ritchie & Keys Adair (2020, s.593) lyfter i deras artikel, att undervisningen i förskolan ska fokusera på att barnen ska få ny kunskap genom lek, familjen, barns intresse samt förståelse för omvärlden och samhället.

Hälften av respondenterna lyfte fram att för att skapa medvetenhet om Barnkonventionen diskuterade de och samtalade de med barnen om vad Barnkonventionerna innebär. Vilket är något Gwenneth Phillips, Ritchie & Keys Adair (2020, s.594) framhäver i deras artikel, att det är pedagogens ansvar att förmedla ny kunskap till barnen och samtala om det utifrån deras idéer och tankar. Forskning har även lyft fram att det är pedagogerna som är den största bidragande faktorn för att barn i förskolan görs medvetna om sina rättigheter (Quennerstedt, Thelander och Hägglund 2020, s.109). Dock beskriver de inte på vilket sätt pedagogerna gör barnen medvetna om deras rättigheter. Johansson (2005, s.111) lyfter i sin artikel att den svenska förskolan ska utgå från Barnkonventionen, som trycker på att barn ska bli respekterade och mötas som kompetenta medborgare. Några respondenter svarade även att de gjorde barnen medvetna genom böcker och att "leva" Barnkonventionen. De fanns även en önskan av några respondenter att Barnkonventionen skulle bli ett levande dokument i verksamheten.

Utifrån vårt resultat framkom det även att det gemensamma för förskollärarna var att de informerade om Barnkonventionen till vårdnadshavarna genom informationsbrev och olika lärplattformar. Vilket i denna studien är de medel förskollärarna använder sig av för att uppnå artikel 42 i Barnkonventionen, som handlar om att informera barn och vårdnadshavare om Barnkonventionen.

Sammanfattningsvis så är vår slutsats är att pedagogerna gör barn och vårdnadshavare medvetna om Barnkonventionen. Vi kan även se att forskningen pekar på att förskollärarna är viktiga för att barnen ska bli medvetna om deras rättigheter och Barnkonventionen.

7.1.2 Hur lyfter förskolläraren barns delaktighet och lika värde?

Vårt resultat visar att det som förskollärarna har gemensamt är att de arbetar med demokratiska omröstningar och att alla barn ska få sina röster hörda. På det sättet uppfyller de artikel 12 och 13 som bygger på att alla barn ska få yttra sig och vara delaktiga. Stern (2007, s.17) beskriver i sin artikel att barn har rätt att skapa egna uppfattningar och åsikter, vilket är en av grunderna till de mänskliga rättigheterna. Det är förskollärarnas ansvar att ge möjlighet till yttrandefriheten hos alla barn, men även stärka och lyfta de tysta barnen (Stern 2007, s.20). Ett antal respondenter lyfte vikten av användningen av kommunikationsverktyg, för att stärka alla barns delaktighet och yttrandefrihet. Johansson och Stern lyfter båda i sina artiklar att det är av stor vikt att förskollärarna vägleder barnen till att förstå och uttrycka sina tankar, åsikter och känslor (Johansson 2005, s.111 ; Stern 2007, s.20). Några respondenter lyfte arbetet med empati med barnen för att stärka barns delaktighet och yttrandefrihet. En bra och delaktig lärmiljö, samt arbete i mindre grupper lyfts även av några förskollärare som betydelsefullt för att stärka barns delaktighet och yttrandefrihet.

Artikel 2 i Barnkonventionen innefattar alla barns rätt till att inte bli diskriminerad. Här har förskollärarna gemensamt lyft deras egna förhållningssätt och barnsyn som det betydelsefulla i arbetet mot diskriminering. Pramling Samuelsson, Sommer och Hundeide (2011, s.42) lyfter att barnsyn ses vara ett barnperspektiv, där förskollärare ska kunna sätta sig in och se barnens värld utifrån deras ögon men samtidigt är det svårt som vuxen att se allt från ett barnperspektiv. Utifrån detta kan vi se att förskollärarnas tankar kring deras barnsyn och förhållningssätt om att minska diskriminering, inte stöds av tidigare forskning. Dock kan vi se från forskning att barnsyn och barnperspektiv är ett komplext ämne. Våra tankar kring detta är att det är positivt att vara ett enat arbetslag med liknande barnsyn, men att det varken hjälper eller försämrar i relation till att minska diskriminering. Några förskollärare svarade att deras verksamhet arbetar med en likabehandlingsplan, för att minska diskriminering något som också Davidsson (2020, s.160) framhäver, att genom att verksamheten arbetar med likabehandlingsplanen på ett långsiktigt plan, minskas diskriminering i verksamheten. Några respondenter lyfte även miljöns inverkan och att arbetet mot diskriminering ska vara en naturlig del av verksamheten.

Artikel 23 i Barnkonventionen lyfter alla barns lika värde. Det gemensamma svaret från respondenterna var att de arbetade med detta genom att ge positiv feedback till barnen och lyfta dem i deras individuella utveckling. Att se barn som kompetenta individer är en viktig del i arbetet med alla barns lika värde (Quennerstedt, Thelander och Häggglund 2020, s.83). Att arbeta normkritiskt och ha en god barnsyn lyfts även gemensamt av förskollärarna. Quennerstedt, Thelander och Häggglund (2020, s.42) förklarar att barns lika värde tillsammans med rätten till frihet är en av grundprinciperna. Hälften av respondenterna lyfter att de barn som har behov av stöd ska få detta tillgodosett, vilket är en del i att lyfta alla barns lika värde, samt att göra alla barn delaktiga på deras villkor. Några förskollärare svarade även att gemenskapen i barngruppen var betydelsefullt, för arbetet med barns lika värde.

Sammanfattningsvis blir vår slutsats att vi kan se att pedagogerna lyfter barns delaktighet och lika värde i verksamheten. Exempelvis genom att ha ett bra förhållningssätt och möta barnen på deras individuella nivå. Vi kan även se att forskningen pekar på att de är förskolläraernas uppgift att vägleda och stötta alla barnen i att få verktyg som gör dem delaktiga och kan yttra sig genom olika medel.

7.1.3 Har förskollärarna sett någon förändring i verksamheten sedan Barnkonventionen blev lag?

Utifrån vårt resultat kan vi se att det gemensamma för förskollärarna, är att de sett en förändring i verksamheten sedan Barnkonventionen blev lagstadgad 1 januari 2020. Det som förändrats är att respondenterna gemensamt lyfter att det finns en större medvetenhet om Barnkonventionen i planeringen av verksamheten. Då lagändringen är så pass ny finns det ingen forskning som stärker eller säger emot förskolläraernas upplevelser om att de upplever en mer medvetenhet kring ämnet. Däremot lyfter Quennerstedt, Thelander och Hägglund (2020, s.109) att det är förskolläraernas uppgift att förmedla kunskaper och en medvetenhet till barnen om deras rättigheter, om pedagogerna inte har ett förhållningssätt eller synsätt att barn har rättigheter, kommer de inte heller lära ut om detta i verksamheten då de anses vara oviktigt. Även i Lpfö 18 (2018, s.5) skrivs det att pedagoger i förskolan ska arbeta utifrån ett demokratiskt förhållningssätt, där Barnkonventionens artiklar ska förmedlas och eftersträvas i verksamheten. Lpfö 18 (2018, s.10) förmedlar även att utbildningen i förskolan ska vila på forskning och beprövad erfarenhet. Med andra ord är det förskolläraernas ansvar utifrån deras förutsättningar att inhämta ny kunskap för att kunna ge en så berikad utbildning till barnen som möjligt. Det fanns dock några av respondenterna som skrev att de inte uppfattat någon förändring sedan Barnkonventionen blev lagstadgad. Det fanns också en skillnad i hur mycket vidareutbildning förskollärarna fått.

Den slutsats vi drar är att respondenterna har upplevt en förändring i verksamheten, de har blivit mer medvetna om Barnkonventionen sedan den blev lagstadgad. Forskningen visar på att det är viktigt att förskollärarna har en medvetenhet om Barnkonventionen, för att kunna lära ut om konventionen och för att bli medvetna om att barns rättigheter är betydelsefulla. Dock finns det inte tillräckligt med forskning om lagändringen, då för lite tid har passerat för att se den eventuella förändringen i förskolornas verksamhet.

7.1.4 Analys utifrån den sociokulturella teori

Vårt syfte är att undersöka hur förskollärare arbetar och lär ut om Barnkonventionen i verksamheten, därför valde vi att luta oss mot den sociokulturella teorin. Detta då den nuvarande läroplanen delvis är uppbyggd på denna teorin, samt att Barnkonventionen enklast lärs ut genom sociala samspel. Utifrån två av våra frågeställningar och vårt syfte har vi nedanför analyserat och diskuterat vårt resultat utifrån ett sociokulturellt perspektiv. Vår tredje frågeställning som handlar om ”Har förskollärarna sett någon förändring i verksamheten sedan Barnkonventionen blev lag?”, anser vi inte går in i den sociokulturella teorin, därav tas denna frågeställning inte upp i detta avsnitt.

Utifrån vårt resultat kan vi se att pedagogerna använder sig till viss del av det sociokulturella perspektivet i arbetet med Barnkonventionen och barnen. Detta kan exempelvis ses i frågan om hur pedagogerna förhåller sig för att barn inte ska bli diskriminerade. Det gemensamma förskollärarna lyfte i denna fråga var att deras förhållningssätt och barnsyn låg till grund i arbetet mot diskriminering, *”att man bör bemöta alla barn som kompetenta individer”*. Pihlgren (2017, s.32) lyfter att varje individ besitter kunskaper och kompetenser (den nuvarande utvecklingsnivån), men för att utvecklas krävs ett samspel från en mer kunnig person exempelvis en pedagog som kan lyfta barnens utveckling vidare för möjlighet att lära. Detta gäller även i frågan om hur förskollärarna lyfte barns lika värde, då det gemensamma var att detta sker genom att lyfta barnen i deras utveckling på den individuella nivån. Hälften av respondenterna skrev att de diskuterade och samtalade med barnen om Barnkonventionen, för att uppmärksamma konventionen. Pihlgren (2017, ss.31-32) förklarar att i den sociokulturella teorin är det samspelet med andra som är betydelsefullt, det är i dessa samspel som kunskap och kompetenser utvecklas och formas. Ett antal av respondenterna beskrev i frågan om barns delaktighet och yttrandefrihet att kommunikationsverktyg och arbete med empati stärker barnens yttrandefrihet och delaktighet, *”barnen ska ha en möjlighet att kommunicera sina tankar, känslor och åsikter”*. I den sociokulturella teorin är samspelet av stor vikt, vi kan här se att pedagoger genom olika medel breddar möjligheten till kommunikation och samspel.

7.2 Metoddiskussion

I val av metod använde vi oss av self report vilket är en kvalitativ metod. Syftet med vår undersökning var att ta reda på hur förskollärare arbetar och lär ut Barnkonventionen i verksamheten. Därav ansåg vi att self report var den mest lämpade metoden att använda i vår undersökning, för att ta reda på förskollärares åsikter och tankar kring arbetet med Barnkonventionen. Davidsson (2007, ss.71-72) beskriver att self report är en metod där texter analyseras utifrån en viss modell, för att få fram respondenternas åsikter om ett ämne, både de positiva och negativa åsikterna. Vidare diskuterar hon att i denna metod är de ytterst viktigt hur frågeställningarna skrivs, då forskaren inte kan ställa kompletterande frågor (Davidsson 2007, s.71). Då vi inte ville påverka respondenternas svar, utan få deras åsikter om ämnet var detta den mest lämpade metoden.

Den problematiken vi stött på gällande self report, är att vi inte har arbetat med denna metod tidigare och därav inte visste hur den fungerade. Detta var prövande, då vi var tvungna att sätta oss in i en ny metod istället för att använda oss av till exempel intervju, observation eller enkäter vilket vi har genomfört i utbildningen. Vi kunde ha valt att använda oss av intervjuer istället för self report, då dessa är snarlika i metod. Dock var vårt syfte att ta reda på förskollärarnas åsikter och arbetssätt utan att påverka dem som man kan göra i en intervjusituation eller som Davidsson (2007, ss.71-72) också förklarar att inte ställa följdfrågor som kan påverka respondenternas svar.

En styrka self report som metod har är att det är respondenternas svar som är framträdande. Genom användningen av self report får varje respondent en egen berättelse i den relativa strukturen, vilket gör att läsaren får en större inblick i vad vi grundar vår analys på, den analys som presenteras i den generella strukturen.

8 DIDAKTISKA KONSEKVENSER

Nedan presenteras slutsatser för yrket och det egna arbetet i relation till det undersökta problemområdet.

Vårt forskningsområde Barnkonventionen är nyligen lagstadgad som svensk lag. Förr var det en rekommendation eller ett styrdokument för förskollärarna att förhålla sig till, nu har detta ändrats och blivit en lag som alla förskollärare ska förhålla sig till samt arbeta med i verksamheten. Lpfö 18 (2018, s.5) lyfter att förskolan ska vila på de värderingar och rättigheter Barnkonventionen tar upp. Vi valde även att genomföra denna studie då vi ansåg att det var problematiskt, att vi under vår VFU (verksamhetsförlagd utbildning), inte kunde se att pedagogerna arbetade med Barnkonventionen i någon större utsträckning enligt vårt tycke. Genom vår studie kan vi bidra med en större förståelse för hur förskollärare arbetar med och lär ut Barnkonventionen praktiskt i sina verksamheter.

Vi kan se att det finns en delad bild gällande vidareutbildning för ökad kunskap inom ämnet i vår studie. En del av respondenterna hade inte fått tillgång till vidareutbildning och vissa respondenter hade fått tillgång till vidareutbildning. De lyftes även av någon respondent att detta kan bero på pandemin som just nu pågår. Lpfö 18 (2018, s.20) lyfter att det är rektorns ansvar att se till att kompetensutveckling ges, för att ett kollektivt lärande ska ske och kunskaper utvecklas. Genom vår studie hoppas vi att förskollärare strävar efter att inhämta en djupare kunskap och utbildning för att undervisa barnen i detta viktiga ämne. De rekommendationerna vi har till förskollärare som vill sätta sig in i Barnkonventionen är att, införskaffa kunskap, bli medveten om era förhållningssätt och barnsyn och lär i samspel med barnen. Börja till exempel genom en av artiklarna eller väv in Barnkonventionen i ert pågående arbete.

9 REFERENSER

Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter. (2009) Stockholm: UNICEF Sverige.

Tillgänglig på Internet: <https://unicef-porthos-production.s3.amazonaws.com/barnkonventionen-i-sin-helhet.pdf>

Bartley, Kristina. (2001). FN:s konvention om barnets rättigheter- Om perspektiv och innehåll med relevans för skolan. *Utbildning och Demokrati*, 10(2), ss.25-37

Björkdahl Ordell, Susanne. (2007) Etik. | Björkdahl Ordell, Susanne., Dimenäs, Jörgen. & Davidsson, Birgitta. (red.) *Lära till lärare*. Stockholm: Liber, ss. 21-28.

Bryman, Alan. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.

Davidsson, Birgitta. (2007). Self report – att använda skrivna texter som redskap. | Björkdahl Ordell, Susanne., Dimenäs, Jörgen. & Davidsson, Birgitta. (red.) *Lära till lärare*. Stockholm: Liber, ss. 70-81.

Davidsson, Fanny. (2020). *Lekande rätt- En förskola för barnets rättigheter*. Lund: Studentlitteratur.

Gwenneth Phillips, Louise., Ritchie, Jenny. & Keys Adair, Jennifer. (2020). Young children's citizenship membership and participation: comparing discourses in early childhood curricula of Australia, New Zealand and the United States. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*. 50(4), ss.592-614.
doi: <https://doi.org/10.1080/03057925.2018.1543578>

Hermerén, Göran. (2011 rev. 2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
Tillgänglig på Internet: <https://publikationer.vr.se/produkt/god-forskningssed/>

Hjalmarsson, Maria. (2014). Enkäter till förskollärare. | Löfdahl, Annica., Hjalmarsson, Maria. & Franzén, Karin. (red.) *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber, ss. 157-165.

Hwang, Philip. & Nilsson, Björn. (2011). *Utvecklingspsykologi*. Stockholm: Natur & Kultur.

Johannesen, Nina. & Sandvik, Ninni. (2009). *Små barns delaktighet och inflytande: några perspektiv*. Stockholm: Liber.

Johansson, Eva. (2005). Children's integrity- A marginalised right. *International Journal of Early Childhood*. 37(3), ss. 109-124.

Kihlström, Sonja. (2007). Fenomenografi som forskningsansats. | Björkdahl Ordell, Susanne., Dimenäs, Jörgen. & Davidsson, Birgitta. (red.) *Lära till lärare*. Stockholm: Liber, ss. 157-173.

Kihlström, Sonja. (2007). Uppsatsen- examensarbetet. | Björkdahl Ordell, Susanne., Dimenäs, Jörgen. & Davidsson, Birgitta. (red.) *Lära till lärare*. Stockholm: Liber, ss. 226-246.

Läroplan för förskolan: Lpfö 18. (2018). Stockholm: Skolverket.

Löfdahl, Annica. (2014) God forsknings- regelverk och etiska förhållningssätt. | Löfdahl, Annica., Hjalmarsson, Maria. & Franzén, Karin. (red.) *Förskollärarens metod och vetenskapsteori.* Stockholm: Liber, ss. 32-43.

Pihlgren, Ann S. (2017). *Undervisning i förskolan- att skapa lärande undervisningsmiljöer.* Stockholm: Natur & Kultur.

Pramling Samuelsson, Ingrid., Sommer, Dion. & Hundeide, Karsten. (2011). *Barnperspektiv och barnens perspektiv i teori och praktik.* Stockholm: Liber.

Quennerstedt, Ann., Thelander, Nina. & Hägglund, Solveig. (2020). *Barns och ungas rättigheter i utbildning.* Malmö: Gleerups Utbildning AB.

SFS 2008:567. *Diskrimineringslag.* Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet MRB.

SFS 2010:800. *Skollag.* Stockholm: Utbildningsdepartementen.

Stern, Rebecca. (2007). Rätten till deltagande enligt FN:s barnkonvention. *Nordic journal of human rights*, 25(1), ss.17-28.

Thurén, Torsten. (2019). *Vetenskapsteori för nybörjare.* Stockholm: Liber.

10 BILAGOR

10.1 Missivbrev

Informationsbrev

Datum: 16/ 11- 2020

Till alla förskollärare som vill delta i vår undersökningen genom en self report studie.

Vi heter Emma Johansson och Felicia Zacryander och studerar till förskollärare vid Högskolan i Borås, Akademin för bibliotek, information pedagogik och IT.

Under sista terminen ska vi studenter genomföra ett examensarbete med ett valt område. Vårt valda område är Barnkonventionen och vårt syfte i undersökningen är att se hur förskollärare arbetar med och lär ut barnkonventionen i verksamheten. Vi kommer att göra undersökningen genom self report, vilket är en kvalitativ studie som innebär att du skriftligt besvarar några frågor.

Det är viktigt att ni som förskollärare vet att vi i vår undersökning utgår ifrån de forskningsetiska principerna, vilket innebär att:

- Alla uppgifter i undersökningen kommer att behandlas med största varsamhet, så inga obehöriga kan ta del av dem.
- De uppgifter som framkommit i undersökningen används enbart för denna undersöknings syfte.
- Alla uppgifter kring deltagarna i undersökningen kommer att vara konfidentiella.
- Fiktiva namn på förskollärare och förskola används så att allas identiteter skyddas.
- Undersökningen är frivillig och det går när som helst att avbryta deltagandet.

För att kunna delta i undersökningen behöver vi ert samtycke. Därför ber vi er att fylla i blanketten, skanna in och skicka tillbaka till oss studenter.

Har ni frågor och funderingar kring undersökningen kan ni nå oss på.

Mobilnummer

Emma Johansson: XXXXXXXXXXXX

Felicia Zacryander: XXXXXXXXXXXX

Mejladresser:

XXXXXXXX@student.hb.se

XXXXXXXX@student.hb.se

Med vänliga hälsningar

Emma Johansson och Felicia Zacryander

10.2 Samtyckesblankett

HÖGSKOLAN
I BORÅS

Samtyckesblankett

16/ 11- 2020

Samtycke till insamling och behandling av uppgifter om dig.

Som en del av kursen 11FK75 examensarbete vid Högskolan i Borås utför vi en studie, där vårt syfte är att se hur forskollärare arbetar och lär ut barnkonventionen i verksamheten. Vi som utför studien skulle vilja att du lämnar vissa uppgifter om dig själv, närmare bestämt namn och svar på några frågor.

Högskolan i Borås är personuppgiftsansvarig för behandlingen, som sker med stöd av artikel 6.1 (a) i dataskyddsförordningen (samtycke).

Uppgifterna kommer att användas av oss samt vara tillgängliga för lärarna på den aktuella kursen och centrala administratörer vid högskolan. Uppgifterna kan dock vara att betrakta som allmänna handlingar som kan komma att lämnas ut i det fall någon begär det i enlighet med offentlighetsprincipen.

Uppgifterna kommer att lagras inom EU/EES eller tredje land som EU-kommissionen beslutat har en skyddsnivå som är adekvat, dvs. tillräckligt hög enligt dataskyddsförordningen. Uppgifterna kommer att raderas när de inte är nödvändiga.

Resultatet av studien kommer att sammanställas i avidentifierad form och presenteras så att inga uppgifter kan spåras till dig.

Du bestämmer själv om du vill delta i studien. Det är helt frivilligt att lämna samtycke, och du kan när som helst ta tillbaka ett lämnat samtycke. Dina uppgifter kommer då inte att användas mera. På grund av lagkrav kan högskolan dock vara förhindrade att omedelbart ta bort uppgifterna.

Jag samtycker till att uppgifterna om mig samlas in och behandlas enligt ovan.

Underskrift

Felicia Zacryander & Emma Johansson
Studentens namn

Namnförtydligande

Examensarbete mellan den 9/11-2020 till den 17/01-2021
Kurs och kurstillfälle

Ort och datum

Anita Eriksson, Universitetslektor vid Högskolan i Borås & Susanne Klaar, Universitetslektor vid Högskolan i Borås.
Kursansvarig

Susanne Björkdahl, Universitetslektor vid Högskolan i Borås.
Handledare

Information om behandlingen av personuppgifter

Din personliga integritet är viktig för oss på Högskolan i Borås. Därför är vi angelägna om att all behandling av personuppgifter sker på ett korrekt och säkert sätt i överensstämmelse med gällande lagar och förordningar. Högskolan följer bland annat dataskyddsförordningen, mer känd som GDPR.

Högskolan i Borås är personuppgiftsansvarig för all behandling av personuppgifter inom högskolans verksamhet. Om du har några frågor kring hur dina personuppgifter behandlas kan du läsa mer om hur högskolan behandlar personuppgifter på vår webbplats, <http://www.hb.se/dataskydd>. Du är också välkommen att kontakta ansvarig för den aktuella kursen med frågor.

Dina rättigheter

Högskolan är öppen med hur vi behandlar dina personuppgifter. Om du vill veta vilka personuppgifter som vi behandlar om dig kan du kostnadsfritt en gång per år begära ett utdrag med information om detta (ett så kallat registerutdrag). För att beställa ett registerutdrag kan du använda blanketten för begäran om registerutdrag på högskolans webbplats, <http://www.hb.se/dataskydd>.

I vissa fall kan vi komma att be om samtycke (godkännande) till att behandla dina personuppgifter. Om du lämnar sådant samtycke kan du när som helst ta tillbaka detta. Vi kommer då inte att fortsätta behandla dina personuppgifter. På grund av lagkrav kan vi dock vara förhindrade att omedelbart radera uppgifterna.

- Du har rätt att inte bli föremål för automatiserat beslutsfattande, inklusive profilering, dvs. beslut som fattas på teknisk väg utan mänsklig inblandning. Högskolan fattar inte några sådana beslut.
- Du har rätt att i vissa fall få dina personuppgifter i ett allmänt använt format för att överföra dessa till en annan personuppgiftsansvarig.
- Du har rätt att få dina personuppgifter ändrade eller kompletterade om de skulle visa sig vara felaktiga eller ofullständiga.
- Du har rätt att i vissa fall få behandlingen av dina personuppgifter begränsad eller avslutad.
- Du har rätt att i vissa fall få dina personuppgifter raderade.
- Du har rätt att klaga på högskolans behandling av dina personuppgifter till Datatillsynsmyndigheten, som är tillsynsmyndighet.

Kontakta oss Personuppgiftsansvarig

Högskolan i Borås 501 90 BORÅS

Tel. 033-435 40 00

E-post: registrator@hb.se Org.nr: 202100-3138

Dataskyddsombud

Åsa Dryselius

E-post: dataskydd@hb.se

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se